

El Mercat Central, el més emblemàtic de València, iniciarà un viatge sense retorn cap al futur amb la inauguració dimecres dia 2 d'octubre d'una moderna xarxa informàtica que l'any vinent el convertirà en el primer mercat tradicional present a Internet.

Mercat Central, solucions virtuals?

Aquest projecte d'alta tecnologia (vegeu el quadre de la pàgina 66) permetrà des d'aquest dimecres que els 400 punts de venda del mercat presten els seus serveis molt més eficientment i alhora els prepararà per a construir l'any vinent un futur comerç virtual a través de les autopistes de la informació. Però malgrat l'optimisme amb què la direcció del Mercat Central de València i la seua Associació de Venedors (AVMC) l'han presentat a l'opinió pública, els problemes que afecten avui l'activitat del primer mercat de València i n'obstaculitzen el desenvolupament futur no tenen, però, res de virtuals, sinó que toquen amb una planificació urbanística, circulatòria i de transports que fluctua entre el caos i la desídia, la mateixa inèrcia que històricament ha impedit la recuperació de la ciutat vella com un àmbit urbà viu i harmònic, on la rehabilitació dels espais i dels edificis més emblemàtics de la ciutat anara de la mà del desenvolupament d'un teixit social i econòmic plenament íntegrat en els temps que corren.

Són aquests problemes els que durant les primeres setmanes de l'estiu van motivar la presentació de diverses iniciatives, tant per part de l'AVMC com d'un consorci constituït per reivindicar un projecte global per al comerç al centre històric. La prolongació de l'avinguda del Baró de Càrcer (una via urbana que en els seus orígens i amb el nom d'avinguda de l'Oest amenaçava d'obrir-se pas cap al Túria arrasant bona part del veí

barri del Carme) connectant-la amb el carrer de la Bosseria, juntament amb la construcció d'un innovador pàrquing d'automòbils prop del carrer d'Exarchs (darrere de l'església de Sant Joan del Mer-

cat) i de l'habilitació d'unes noves parades d'autobusos i millores generals en els accessos al mercat constitueixen la proposta triangular realitzada per l'AVMC, que rebé el suport de tots els grups polítics de l'Ajuntament de València i l'adhesió de la resta d'entitats relacionades amb el consorci civil, des de la Cambra de Comerç a la Federació d'Associacions de Veïns.

Més a prop de tots. La memòria del projecte de l'AVMC esmentava que les actuacions que proposen realitzar tenen per objectius "afavorir la fluïdesa del trànsit rodat que circula pel carrer de Sant Vicent i per l'avinguda de Maria Cristina (camí del carrer de Quart o bé de l'estret coll en què s'ha convertit el carrer Vell de la Palla), aconseguint tres carrils hàbils i evitant l'estacionament en doble i triple fila, i eliminant també l'actual congestió en la zona" (vegeu la pàgina 65). Vicenta Lloris, presidenta de l'associació, explicava: "Vàrem mantenir reunions a finals de juliol amb els representants de tots els grups municipals, que acolliren molt bé les nostres iniciatives, i també li les explicàrem amb detall a l'alcalde, Rita Barberà, que es mostrà en tot moment molt receptiva. Però ara és el moment d'anar passant de les paraules als fets i tots ens sentiríem més tranquils si la bona voluntat manifestada es concreta en mesures que permeten que l'any vinent hagen començat les obres i les actuacions que són urgents per a la vida del mercat. Volem que el Mercat Cen-

Malgrat l'esforç de modernització, els problemes que afecten el Mercat Central i el centre històric del cap i casal no tenen res de virtuals.

ARXIU / RAFA GIL

Interior del Mercat Central. La comunió de les olors naturals i la tecnologia digital.

tral estiga més a prop dels seus usuaris”.

Tenint en compte l'abúlia amb què es mou el consistori valencià regentat pel tàndem PP-UV, s'entén perfectament la voluntat de traduir en accions tan prompte com siga possible les declaracions a favor; aquesta sembla ser, almenys, la interpretació que fa una de les venedores del Mercat Central, tota una institució en el despatx de carn d'aviram, que ho expressa en curt: “Si tingueren el bon costum –els regidors municipals– de comprar ací i hagueren de suar la camisa amb les bosses camí del cotxe aparcats vé a saber on, no dubtarien a començar les obres que fan falta”.

A més del posicionament favorable del PSPV-PSOE, d'EU i d'UPV, i les declaracions positives tant de l'alcaldeessa popular com dels portaveus del PP i UV, la iniciativa ha comptat també amb el compromís de les regidories directament responsables, la d'Urbanisme i la de Circulació i Transports, que s'han manifestat disposades a estudiar en profunditat el tema. Un suport que es va veure encara més reforçat amb l'opinió favorable d'una trentena d'entitats i de la Federació d'Associacions de Veïns de València. Les veus contràries a les actuacions han vingut, no obstant això, de part del moviment veïnal, concretament el representat per l'Associació de Veïns del Carme, i de veus com ara la de la professora d'arquitectura Trinitat Simó (bona coneixedora dels temes que afecten Ciutat Vella i del dramàtic abandó de l'església de Sant Joan). Aquestes opinions discrepantes van alertar del perill que tot això “poguera desenterrar vells fantasmes” com el projecte franquista dels anys 40 d'obrir Baró de Càrcer, cosa que destruiria el barri del Carme.

Per a dur endavant el pla és imprescindible la demolició de dos edificis situats al carrer de la Botella (al cantó amb el carrer de la Carda), com també l'expropiació d'una parcel·la al carrer d'Exarchs. Tot plegat, continua explicant Lloris, “això no representa cap problema important, perquè els edificis

en qüestió no tenen valor artístic, no estan protegits, i l'operació financera del solar pot costar uns 30 milions de pessetes. A canvi, obtindríem unes millores molt importants en l'entorn del mercat i beneficis per als ciutadans que no volen renunciar a aquest espai de comerç tradicional, però que avui es troben amb greus molèsties per accedir-hi”.

Fluidesa del trànsit. L'argument dels venedors del Mercat Central no pot ser més impecable i pulcre: es tracta de permetre que els transports i les comunicacions arriben amb eficàcia al centre de la ciutat, sense agredir-la, exactament de la mateixa manera que arriben a les grans superfícies comercials. No demanen el trasllat

de cap edifici, com passà amb l'antic convent de Santa Caterina de Sena, datat al segle XV, que en l'any 1970 encara era un obstacle molest per a la ubicació del Corte Inglés de Pintor Sorolla, justament damunt del vell fossar dels jueus, i que va ser enderrocat i reconstruït després en la rodalia del camp de futbol del Llevant UD, al cor del barri dels Orriols, deu quilòmetres a l'oest de l'emplaçament original. Les seues demandes se centren en la millora dels accessos amb propostes funcionals i respectuoses amb el patrimoni.

“Es tracta de potenciar amb mesures concretes el petit comerç que en realitat representa un mercat d'aquestes característiques, permetent la competència en condicions d'igualtat amb les gran su-

La façana. La mostra més important del modernisme valencià va ser també en els anys de la seua construcció el més important mercat d'Europa. (Foto: Rafa Gil)

RAFA GIL

Vicenta Lloris: "Tot serà insuficient si no donem una solució a l'asfíxia que pateix el mercat."

perfícies i l'oferta d'un servei de qualitat. Poder oferir alhora tradició i modernitat. Nosaltres fem el que podem i això es va notant, però no tot depèn dels comerciants. La proposta de construir el pàrquing, al costat de l'església de

Sant Joan, per exemple, significaria disposar d'unes instal·lacions en cinc plantes, completament informatitzades, amb uns grans avantatges de seguretat i comoditat, que donarien solucions a un dels grans problemes que té l'usuari del mercat, respectant i potenciant alhora l'entorn... Això vol dir entre cent i tres-cents milions de pessetes (depenent de la capacitat de vehicles, que va dels 85 als 300). Però, cal que l'ajuntament done el seu vist-i-plau, clar", explica Vicenta Lloris. "En l'associació hem engegat ja algunes iniciatives, com ara aquest pla d'informatització, o la posada en marxa d'uns nous serveis com ara el de la consigna o el servei a domicili, amb tres repartiments diaris, per a fer funcionar els quals hem editat unes targetes gratuïtes. Però tot serà insuficient si no aconseguim donar una solució satisfactòria a l'asfíxia

i proposar un pla d'actuació global que "servezca perquè el nucli antic siga un motor social i de riquesa, que genere riquesa per a la ciutat", que era la primera de les propostes que posava damunt de la taula la societat civil.

El conseller d'Obres Públiques i Transports, Luis Fernando Cartagena, ja va declarar en el seu moment la predisposició a dur endavant aquestes actuacions, des d'una base de consens, superadora de l'anterior etapa del Pla Riva, i amb el suport també de la iniciativa privada, a través de l'orientació de la seua obra social o de la futura llei de mecenatge, que podrien permetre seguir els models de recuperació dels nuclis vells de ciutats com ara Venècia o Praga.

Entre les altres mesures que també proposa el lobby de Ciutat Vella, hi ha la implantació del tramvia i la millora generalitzada dels accessos i dels transports, la reactivació immediata del Pla Riva, la finestra única de les administracions competents en temes de comerç i hostaleria, la construcció d'aparcaments, l'eliminació de les barreres arquitectòniques, la restauració de la muralla àrab i la creació d'un palau de turisme, d'un centre de convencions, d'una sala d'espectacles i d'un centre cívic i cultural. "Demaneu mesures possibles com ara el retorn de la facultat de Belles Arts al centre històric, la utilització de molts edificis com a contenidors socio-culturals, la instal·lació de línies d'autobús turístic i la creació d'un paquet per a oferir-lo a les agències de viatges, el potenciament dels barris mitjançant l'impuls d'activitats culturals", explica Vicenta Lloris, "tot des d'una perspectiva d'acció coordinada que revitalitze el nucli antic i el recupere per a tots els valencians".

Encanteris de pedra. El Mercat Central de València és un dels dinou que hi ha a la capital. Però no és un més. La seua arquitectura, la més important mostra del modernisme a València; la seua ubicació, a la plaça del Mercat, on va substituir les veles de lona i el pavelló de fusta que era el mercat de les flors

Un mercat digital

La posada en marxa del nou sistema informàtic del Mercat Central de València és, segons la presidenta de l'Associació de Venedors i també destacada dirigent de l'organització l'Empresarial, Vicenta Lloris, "un hit i un repte per al futur immediat. D'una banda, el sistema informàtic desenvolupat per la multinacional Bull ens converteix en un dels mercats tradicionals més moderns del món i ens permetrà oferir una substancial millora i alguns nous serveis. D'altra, tot s'ha fet de tal manera que, per exemple, l'any que ve el Mercat Central de València serà el primer d'aquestes característiques que oferirà els seus serveis mitjançant la xarxa d'Internet i una de les primeres zones comercials en què funcionarà el portamonedes electrònic. De fet estem en converses amb *La Caixa*. És molt entrançable observar que, en algunes parades, gent que fa trenta o més anys que despatxa queviures, ara tecleja l'ordinador per familiaritzar-s'hi, amb la voluntat de fer-se un lloc en el futur sense renunciar a la tradició".

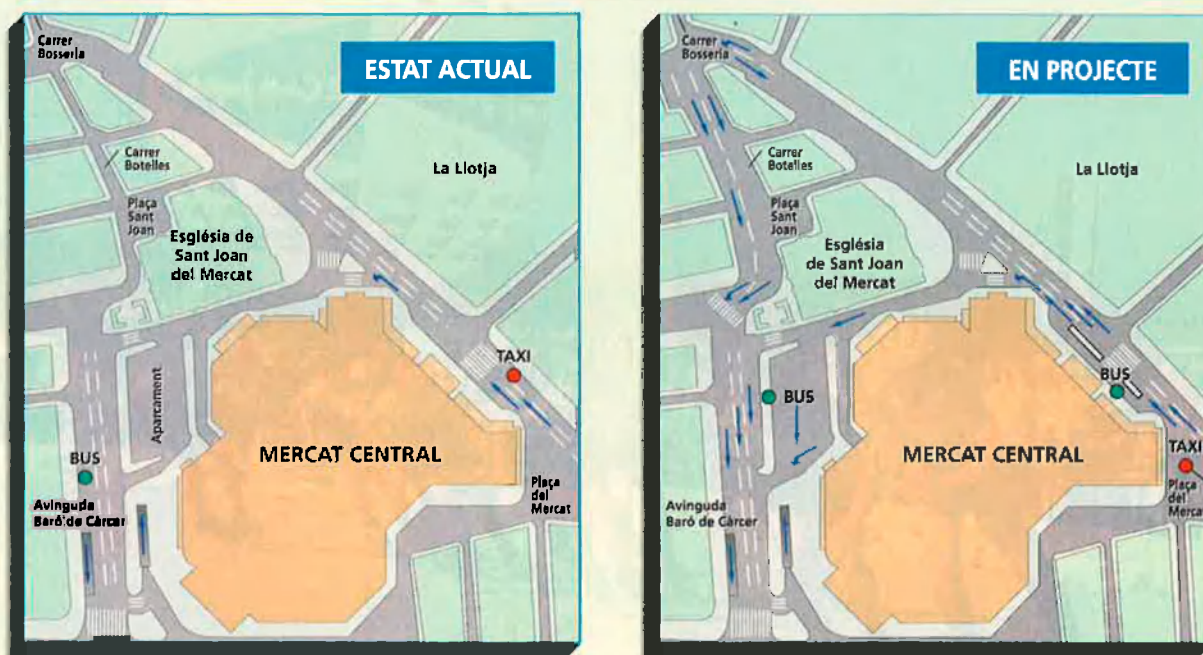
La informatització del Mercat Central de València ha tingut un cost de 250 milions de pessetes, dels quals 127 han estat aportats per la Unió Europea i la Generalitat valenciana (tres anys després d'aprovar la subvenció, això sí), mentre que la resta ha eixit de les arques de l'AVMC. S. H.

Les propostes de l'Associació de Venedors del Mercat Central compten amb l'opinió favorable de tots els grups polítics municipals.

que pateix el mercat pel que fa a les comunicacions".

Aquest pla elaborat pels venedors del Mercat Central s'inscriu en un seguit d'iniciatives ciutadanes dirigides a trencar la maledicció que sembla perseguir la Ciutat Vella de València. A les darreries del mes de juliol, una trentena d'entitats cíviques i socials dels cinc barris que formen el nucli antic anunciaren la posada en marxa d'un grup de pressió per promoure la recuperació d'aquest espai urbà. Passada la letargia de l'estiu, ara ja sembla més pròxima a concretar-se la creació d'un consorci format per l'ajuntament, la Generalitat i els tècnics que haurien d'estudiar

ACTUACIONS PROJECTADES

Modificacions urbanístiques i circulatòries en la plaça del Mercat:

- 1- Reubicar la parada de taxis en l'andana contrària del Mercat, que es traslladaria al final de l'Avinguda de Maria Cristina.
- 2- Eliminar la parada d'autobusos del final d'aquesta avinguda.
- 3- En la façana principal del Mercat, eliminar 1,35 metres d'andana, per poder construir un carril-bus, i també 1,65 metres més de l'actual vial. Al costat del carril-bus, construir una zona de refugi de 2 metres.

Objectius en la plaça del Mercat: Fluidesa de la circulació per Maria Cristina a Bosseria des de Sant Vicent. Tres carrils. Evitar estacionaments en doble i triple fila. Evitar l'ús com a zona de treball del mercat. Millorar l'entorn.

Modificacions urbanístiques i circulatòries en la plaça de Sant Joan:

- 1- Reubicar la parada d'autobusos davant del Mercat, a l'avinguda del Baró de Càrcer.
- 2- Desplaçar la zona de descàrrega de peix i ubicar una zona àmplia de parada d'autobusos.

Objectius en la plaça de Sant Joan: Eliminar el perill del pas discriminat de vianants per accedir als transports públics, més fluidesa en la circulació, mínim de quatre autobusos en la dàrsena contruïda, eliminar les molèsties de la zona de càrrega de peix del mercat, donar solució al trànsit rodat de l'av. del Baró de Càrcer.

quan s'iniciava el segle; i la vitalitat de la seua activitat tradicional, barreja d'oficis i proveïdors, el converteixen en una joia del comerç i en un patrimoni preuat. Construït entre els anys 1910 i 1928 segons els dissenys dels arquitectes barcelonins Francesc Guàrdia Vial i Alexandre Soler i March, es convertí en "un dels més luxosos d'Europa", segons relatava el professor Manuel Sanchis Guarner en el llibre *La ciutat de València*.

Els voltants del Mercat Central de València ofereixen actualment un paisatge on conviuen encara compulsivament el llegat de la història, amb molt diversa fortuna en el grau de conservació i d'integració socio-cultural, l'atabalada dinàmica dels transportistes i dels venedors, dels clients, veïns i vianants, que semblen obeir una mena de reglament no escrit per moure's dins d'un entorn asfixiat per la

circulació sovint impossible, i les ruïnes marginals i degradades de les bosses de pobresa que des dels barris veïns –el de Velluters, sense barri xinès que l'empare, i el del Carme, amb els *progres* transmutats en postmoderns– s'estenen cap a aquest espai neuràlgic... Un paisatge que és també el resultat de l'abandó amb què les autoritats municipals han maltractat, dècada sí dècada també, la Ciutat Vella.

La majestuosa Llotja dels Mercaders, símbol amb què els negociants de la seda valencians de finals del segle XV volgueren convertir la seua esplendor en pedra gòtico-flamígera, mira de cara l'arquitectura modernista del Mercat (hereu del tradicional mercat d'ambulants que es practicava davant la monumental Llotja i de la Pescateria datada al segle XVII), amb els seus ocells i peixos fills de l'*Art Nouveau* provant perpètuament d'interpretar els vents que es

giren per sobre el cap i casal, però aguaiten de reüll encara l'església de Sant Joan del Mercat. Aquest edifici gòtic del segle XIV va ser renovat totalment durant el XVII seguint l'estil del barroc italià i després de molts anys de deixadesa oficial que van fer témer per la seua pervivència –ja amenaçada per causa de l'incendi que sofrí durant la guerra civil–, exhibeix d'uns mesos ençà els signes reparadors, obra dels tècnics de rehabilitació, en forma de vels i de figures que sí, d'una banda, mostren les cicatrius del mal de la pedra i de la ignorància, d'una altra, s'ufanen encara amb la gran "O" de Sant Joan, frontera del barri del Mercat amb el de Velluters, als peus de la qual un grupat de supervivents urbans munten diàriament el seu mercadot de ferralla, d'animals protegits i de postals esgrogueïdes.

Salvador Hervàs